

„Știință și simbol în ceramica de Horezu. Element de patrimoniu UNESCO”. Cartea de căpătâi a truiditorilor lutului ancestral

Fiiică a doi profesori cu har pedagogic și profesional, Corina Mihăescu a crescut într-un mediu în care a primit cunoștințe despre lumea în care trăim motivate prin date referitoare la întrebările firești ale copilului curios să afle: „de unde vine un anume lucru?”, „de ce se întâmplă?”, „cum se face?” și sigur „la ce folosește?”.

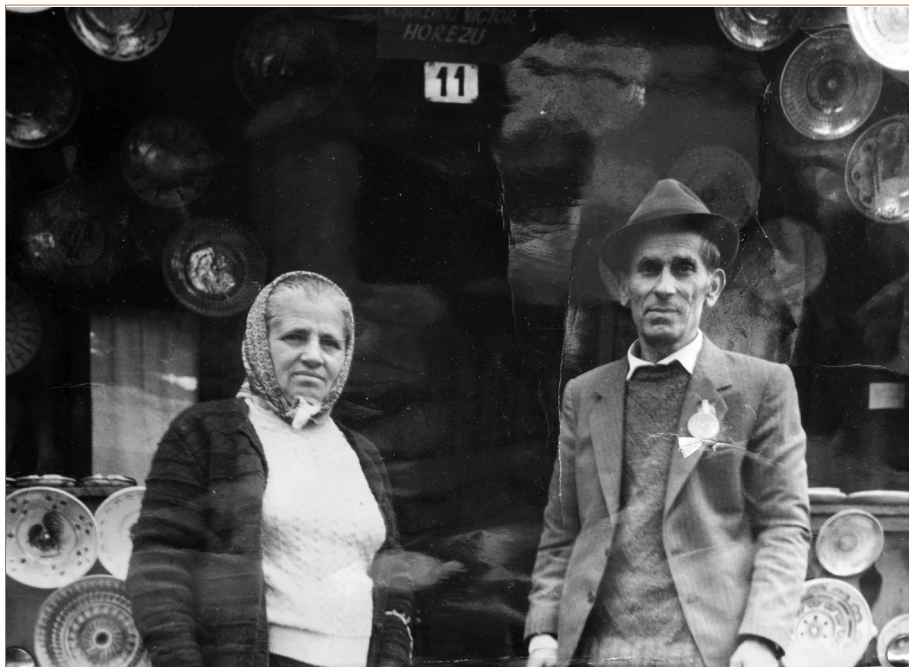
Urmându-și părinții profesori, a absolvit Facultatea de Filologie - Universitatea din București și așa l-a cunoscut pe Prof. univ. dr. docent Nicolae Constantinescu, șeful Catedrei de Folclor pe atunci, fost student și discipol al Prof. univ. dr. docent Mihai Pop.

Ca o fericită cale, pe care Dumnezeu i-a pregătit-o, Centrul Național de Conservare și Promovare a Culturii Tradiționale București a scos la concurs un post de specialist, director fiind, nimeni altul decât prof. dr. Gh. Deaconu. După revenirea d-lui prof. Gh. Deaconu la CJCPCT Vâlcea ca director, d-na Corina Mihăescu este invitată, ca membru în juriul Târgului Ceramicii Populare Românești „Cocoșul de Hurez”, în anii 1992 și 1996, urmând ca, începând cu anul 1998, să fie

permanent prezentă la toate edițiile acestui proiect cultural ce privește competiția valorică a ceramiștilor din tot spațiul românesc (inclusiv Republica Moldova).

Demnă de consemnat este aprecierea prof. dr. Gheorghe Deaconu, care, la prima prezență la Vâlcea, a prezentat-o ca cercetător al CNCPCT, specialist în domeniul ceramicii, ceea ce a surprins dar a și motivat-o. Ceea ce a urmat, este domeniul istoriei culturale majore în etnografia românească, d-na Corina Mihăescu demonstrează că și-a înțeles menirea, punându-și în aplicare tot ceea ce a învățat de la părinți, profesori, înaintașii etnografi, aceea de a pune în pagini memorabile istoria unui meșteșug, olăritul, mai întâi, volumul „*Ceramica din Oltenia*”, pe care l-am lansat în contextul proiectului „*Ziua olarului*” Lungești, un centru reprezentativ al Olteniei. Olarii consemnați au primit câte un exemplar din partea editorului CNCPCT București. Apoi au urmat: „*Ceramica de Hurez. Lutul - miracol și devenire*”, Fundația Națională pentru Civilizație Rurală „Niște Țărani”, Editura Contrast, București, 2005;

„**Stilul Vicșoreanu**” (Editura Contrast, București, 2008) și, iată, această fundamentală scriere despre ceramica de Hurez, devenită, începând cu anul 2012, **Element de patrimoniu UNESCO**.

Volumul constituie o lucrare științifică, autoarea punându-și în pagini toată cunoașterea în domeniu etnolingvisticii, istoriei, etnografiei, psiho-pedagogiei, artei plastice etc., fiind o sursă de informație pentru cercetători în domeniul etnografiei, pentru iubitorii de artă, dar și o cronică ilustrată a unui proiect cultural care a urcat pe un pedestal solid pe truditonii lutului ancestral din spațiul horezean făcându-i nemuritori. Ei constituie, așa cum inspirat i-a definit autoarea, „Panteonul vivan”, în capitolul de la pagina 213.

Și, iată, certificarea acestui demers a fost realizată în anul 2012, când ceramica de Hurez a fost declarată **element de patrimoniu UNESCO**.

Deschidem volumul și parcurgem cuprinsul în care ne familiarizăm cu conținutul. Astfel, prefața, semnată de autoare, ne mărturisește că „*lucrarea de față reprezintă un volum-ofrandă adus*

elementului de patrimoniu cultural imaterial UNESCO «Tehnici legate de Ceramica tradițională de Horezu», înscriindu-se într-o campanie de promovare a acestui meșteșug popular de notorietate în spațiul cultural universal, constituindu-se într-un demers bazat pe retrospectivă și introspectivă în istoria horezeană, cu ocazia aniversării a 11 ani de la includerea în «Lista reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității»”.

Cititorul, mai mult sau mai puțin avizat cu meșteșugul olăritului, este purtat firesc, la capitolul „**Introducere**”, în istoria acestuia, în spațiul Olteniei, din perioada neolitică, purtând amprenta romană, motivată prin noțiunile de origine latină: oală, olar, ulcea, ulcior, lut, roată, cuptor etc., inclusiv toponimul Satul Olari. Cu aceeași artă a scrierii ne poartă în timp istoric pentru a ne dezvălui că limbajul uzual al olarilor, termenii care definesc uneltele de lucru, obiectele lucrate, sunt rezultate ale împrumuturilor „*lingvistice din vocabularul altor limbi sau cuvinte cu alt sens la bază*”. Așa cum spune, aceste concluzii sunt trase „în baza rezultatelor cercetărilor etnolingvistice despre

vasta terminologie din sfera olăritului horezean". Întregul proces de lucru, de la „gogoloiul” umed pus pe roată și transformat într-o uimitoare formă, până la produsul gata „zbicit” și până la așezarea pe raft unde se „împleopează” - se pune „gură în gură” pentru a nu se deforma la uscare, autoarea ne conduce în lumea misterioasă a iscușiilor olari, ilustrațiile ajutându-ne să ne familiarizăm cu tehnicile, cunoscând și expresiile fețelor acestora în timpul lucrului.

Fiecare motiv este bine explicat, o lume magică ne este descrisă prin aceste simboluri așezate cu artă pe taierele lucrate de olari.

Autoarea reușește să ne poarte prin „lumea de motive consacrate de tradiție, filtrate de imaginația și sensibilitatea artistului, reconstituind de multe ori un univers al satului românesc care nu mai trăiește decât prin roadele artei sale”.

Astfel, aflăm ce reprezintă o serie de simboluri precum: cocoșul, șarpele, pișatul boului, șerpălău, coama porcului, coada cățelei, unghia porcului, ochiul boului, pupeze, cuci, porumbei, rândunica; motive

ce vin din lumea fitomorfă: bobocul, altița, spicul grâului, lămâița, laleaua, teaca de ardei, vrejul, strugurele, porumbul, floarea-soarelui, ghinda, frunza, creanga cu frunze, iarba, brăduțul, pomul vieții; din spațiul cosmic: soarele și stelele. Toate sunt ilustrate în imagini fotografice care ne conving de „poveștile” olarilor horezeni „spuse cu gaița” pe suprafața vaselor.

Ne sunt oferite simboluri care vorbesc despre gospodărirea olarului: casa de locuit, uneltele din ogradă: dinții fierăstrăului, plugul, fusul... sau imagini emblematice din obiceiurile și sărbătorile tradiționale: coroana miresei, batista ginerelui, hora, masca etc. Nu sunt omise motivele geometrice, primordiale, care sunt prezente pe sculpturile tradiționale din lemn: punctul, rombul, triunghiul, pătratul, rozeta...

Simbolurile creștine sunt de asemenea prezentate: steaua, crucea, biserica, îngerul, troița și icoana.

Bine de știut este ceea ce ne precizează autoarea referitor la apariția motivului „coroana domnească” ce a fost preluată sub influența artei brâncovenești.

Capitolul „*Legenda ceramicii de Horezu*” este scris cu emoție, dar și cu multă informație rezultată din bibliografia studiată, Mănăstirea Hurezi fiind lăcașul de cult în jurul căruia, pornind de la ctitorul său, Domnitorul Constantin Brâncoveanu, s-a dezvoltat un stil și o artă ce-i poartă numele ziditorului. Ceramica de Hurez datorează Mănăstirii saltul de la ceramica de uz, de unde a pornit, la ceramica decorativă de azi. De aceea este incitant de parcurs întreaga

referire la: Domnitorul Constantin Brâncoveanu, la *Comorile spiritualității românești* din Biblioteca de la Hurezi, la Arhimandritul Ioan, primul stareț al Mănăstirii împreună lucrător cu Antim Ivireanul la tipărirea, la Râmnic, în 1706 a unei cărți numite „*Slujba Născătoarei de Dumnezeu*”, cum scrie preotul Constantin Mănescu.

Academicianul Răzvan Theodorescu, un bun iubitor de Vâlcea, IPS Gherasim sunt citați în aceste rânduri, fiind veșnici de pomenire pentru contribuțiile deosebite la descifrarea istoriei acestui sfânt lăcaș, Mănăstirea Hurezi și a ctitorului său.

Nu sunt uitați cercetătorii etnografi: Paul Petrescu și Henri Stahl, Barbu Slătineanu, Nicolae Iorga, Ștefan Ionescu etc. De aceea acest capitol este foarte necesar pentru studiu, fiind aduse la zi toate scrierile importante referitoare la Domnitorul Constantin Brâncoveanu, Mănăstirea Hurezi, legendele care vorbesc despre acest spațiu, influența exercitată asupra „*stilului ceramicii de Horezu*”.

Capitolul „*Studii și cercetări*”, reperi bibliografice, ne oferă posibilitatea de a parcurge întreaga cercetare și punere în pagină a considerentelor unor renumiți colecționari, cercetători în domeniul etnografiei, istoriei, arhiviști, precum: Barbu Slătineanu, Tancred Bănățeanu, Paul Henri Stahl și Paul Petrescu, Georgeta Simionescu, Ion Vlăduțiu, Corina Nicolaescu, Silvia Zderciuc, Corneliu Tamaș, Gherghelordache, Corina Mihăescu. Ion H. Ciubotaru în „*Cuvântul înainte*” al Albumului „*Ceramica populară la sfârșit de mileniu*”, consemna: „*La Horezu-Vâlcea se poate constata, odată în plus, că vasele de ceramică tradițională nu sunt doar obiecte de artă, ci devin și așa cum*

*spunea P. Francastel - obiecte de civilizație. Între simplitate și rafinament, o întreagă paletă artistică își desfășoară armoniile subtile... Meșteri străluciți - ca Ioana și Dumitru Mischiu, Gheorghe Iorga, Eufrosina Vișoreanu - duc mai departe faima acestui centru de olari, întreținută odinioară de inegalabilul Ion Giubega, Grigore Iorga, Ioniță Frigură și, mai ales, de Victor Vișoreanu, devenind ceruri curate de după furtună, adăpostind miraculoase pajiști înflorite. Numele său stă înscris acum cu litere de «mintă neagră» pe frontispiciul celor plecați pe drumul fără întoarcere. S-a furișat parcă spre lumea moșilor și strămoșilor cu aceeași discreție cu care și-a purtat printre noi dulcea povară a celebrității”. Reproducerea acestor aprecieri de către autoare este înduioșător de semnificativă pentru autoare care a contribuit la realizarea expoziției și a catalogului, iar anul 1998 este cel după care a rămas membră a juriului și apoi președinte al acestuia în cadrul Târgului Ceramicii Populare Românești „**Cocoșul de Hurez**”. Sunt citați toți*

cercetătorii, etnografi, istoricii care și-au dedicat timp și implicare cărturărească, scriind despre ceramica românească inclusiv de Horezu, promovând-o în Franța, de exemplu: „**Poteries roumaines - art tradition**”, un ghid al celor 26 de centre reprezentative de olărit. Aceștia sunt Corina Dorobanțu, Ecaterina Dulcu, Ioan Godea, Olimpia Nencov sub coordonarea lui Denis Chevallier.

Nu sunt omiși nici vâlcenii, prof. Valentin și Vetuța Ciocan, care, în „**Istoria Horezului**”, fixează ca repere bibliografice câteva din scrierile importante centrate pe studiul monografic al celor două elemente de patrimoniu mondial, Mânăstirea Hurezi și meșteșugul ceramicii tradiționale.

Cea mai veche mărturie însă, legată de istoria legendară a Horezului, a mânăstirii și a împrejurimilor, spune autoarea „*i se datorează lui N. Iorga*”. Este de citit această consemnare!

În 2017, scriitorul Richard Edward publică în colecția Transboréal „**Voyage en poche**”, o lucrare dedicată oamenilor, locurilor și culturii românești sub titlul „**Chroniques de Roumanie**” fiind fascinat de universul olarilor din Horezu. Textul este reprodus în limba franceză.

Capitolul „**Considerații etnolingvistice**” este rodul unei aprofundate cercetări, autoarea stăpânind atât terminologia ceramicii populare, cât și metode din domeniul lingvisticii.

Acest capitol este foarte util cercetătorilor avizați, aceștia având posibilitatea de a constata modul cum a evoluat limba noastră, vorbită.

Cât privește mărturiile legate de prezența practicantilor meșteșugului din vechi timpuri, numele satului Olari din Horezu face dovada existenței și persistenței acestuia, favorizantă fiind și apariția celebrului complex monahal ctitorit de Constantin Brâncoveanu.

Sunt analizate cuvinte din vocabularul decorului „șar”, „șempătău”, al definirii vaselor: „*ciorbălâc*”, „*taier*” etc., toate demonstrând împrumuturi din spații diferite, limbi diferite cu care am intrat în contact. Corina Mihăescu, autoarea acestui volum conchide: „*acești termeni - alături de numeroși alții, de aceeași natură - ne ajută să înțelegem cum a evoluat peste secole meșteșugul însuși, pentru ca asimilând aceste influențe dintre cele mai diverse, orientându-se pe calea adecvată condițiilor naturale locale (spre ceramica artistică și*

mai puțin spre cea utilitară) și beneficiind de un context favorabil, prin vecinătatea complexului monahal brâncovenesc, cu toate posibilele lui influențe și avantaje (loc de pelerinaj, în general centru de iradiere artistică și spirituală, punct de atracție pentru mai multă lume din afară) să ajungă la nivelul care i-a creat și amplificat faima până la aceea de care a ajuns să se bucure în zilele noastre”.

Capitolul „**Lungul drum de la meșteșug la artă**” ne dezvăluie întregul proces de lucru al olarului, etapele pe care le parcurge în procesul de transformare a pământului în produsul final: taier, oală, urcior etc. Aceste etape sunt: *pământul de oale; dospirea; turta și maiul; călcarea, frământarea și tăierea turtei, malaxarea; cuțitoaia și rostul ei; formarea gogoloiului; la roată; etapele modelării taierelor; etapele modelării ulcioarelor; fără roată; forme și mărimi; zvântatul sau zbicitul; răzuitul, găuritul și iscălitul; mici retușuri; decorarea; angobarea; stropirea; zgârirea (incizarea); găurirea, tăierea cu tiparul, decuparea; tiparul (sau șablonul) și tipăritul (sau ștampilarea); culorile; pictarea cu cornul; jirăvitul cu gaița; uscarea; cuptorul; așezarea vaselor în cuptor; arderea; primul foc, smălțuirea; al doilea foc; scoaterea vaselor din cuptor.*

Acestui capitol, dr. Corina Mihăescu îi dedică mult spațiu, paginile 92-175, este de fapt o descriere a întregului parcurs al meșteșugului olăritului și care, așa cum și relatează olarii, a suferit transformări, în bine. Fiecare etapă se învață în timp, iar amintirile lor, relatate de autoare sunt adevărate dovezi ale acestor pași evolutivi. Astfel, Eufrosina Vicșoreanu mărturisește: „*Pământul îl luăm din dealul Ulmetului. Când trăia soțul meu, mergeam împreună, intram amândoi în groapă la 2-3 metri. Odată, am ieșit să mâncăm pe mal și cred că ne-a fost norocul de am scăpat, că s-a prăbușit pământul în groapă. Dacă eram acolo, am fi murit; au mai murit oameni acolo, doi frați de-ai lui tata. I-a apucat acolo în groapă. După ce-l săpam și-l alegeam, îl duceam acasă cu carul cu boi. Trebuia să-l alegem acolo și să dăm la o parte un pământ alb, de-i spuneam noi cloța. Țla nu e un pământ bun și dacă nu-l alegem, el sare, adică împușcă în oală. Și peste 10-15 ani bufnește.*

Acuma e ușor că se duc și sapă cu excavatorul, iau oameni la încărcat și-l aleg, pe loc, de resturile mari”. Mărturii similare sunt consemnate și de la alți olari: Sorin Giubega, Ion Mischiu, Ionel Popa,

iar consemnarea cercetătorilor: Barbu Slătineanu, Paul Petrescu, Paul Henri Stahl, reprodușă din „*Manualul de ceramică populară*”, Editura de Stat Didactică și Pedagogică, București, 1958, este edificatoare în ceea ce reprezintă această materie primă: „*Pământul de la Horezu are culoare cenușie, este gras la pipăit, se înmoaie destul de greu în apa pe care o reține multă vreme la uscare. Este foarte plastic și, în general, nu are nevoie de adusuri de nisip pentru «degresare» sau pentru mărirea porozității vasului. Lutul folosit de olarii din Horezu se transformă, prin ardere oxidantă, în ceramică de culoare roșie*”.

Imaginile fotografice ne ajută să înțelegem întreg procesul de producție, prezența olarilor în exercitarea etapelor ne îndreptățește să-i percepem ca adevărați maeștri ai unui meșteșug ce-și are tainele lui, a-i stăpâni toate secretele este o știință, iar atunci când mai ai și har artistic, devii cu adevărat un nume și-ți poți înscrie produsul finit cu inițiale care vorbesc în timp, și peste timp despre numele lui. Autoarea reușește să ne convingă că ei sunt adevărați artiști.

Capitolul „*Ornamentica - semne și simboluri*” ne conduce în etapa următoare, aceea a exprimării harului fiecăruia în a „*povestii*” stări ale sufletului său sensibil, după ce a parcurs întregul drum, de la lut - la obiect ceramic.

Autoarea ne propune să facem o analiză a ornamentelor ceramicii de Horezu, pornind de la criteriile întocmite cândva de Nicolae Dunăre și anume „*cinci criterii: morfologic, structural, semantic, istoric și geografic*”. În paginile ce urmează ne propune această analiză pe care o dezvoltă și o ilustrează în imagini fotografice. Este deosebit de interesant să pătrunzi în aceste deslușiri, Corina Mihăescu devenind un adevărat tălmăcitor al „*discursului*” fiecărui olar în parte. Își exemplifică analiza lingvistică prin citate semnate de meșterii olari pentru a ne convinge de faptul că stăpânesc limbajul plastic. O lume frumoasă ni se dezvăluie prin semnele și simbolurile cu care-și decorează vasele. Astfel, înțelegem de ce munca lor este frumoasă, prin simboluri ei ne vorbesc, ne spun povești prin simboluri. De reținut afirmația Corinei Mihăescu: „*Olarii de astăzi din Horezu nu știu cărui tipar aparțin pomii lor, dar în forma amplă, viguroasă și ramificată prin care sunt redați înseamnă, pentru toți, perpetuare, regenerare, victoria vieții sau visul «tinereții fără bătrânețe și al vieții fără de moarte»*”. Foarte interesante sunt mărturiile olarilor referitor

la simbolurile înscrise pe taiere. De exemplu: „*Noi nu știm exact ce însemnau astea altădată: noi așa le-am moștenit și așa le facem și noi. Peștele e un simbol creștin, iar șarpele este apărătorul casei. Eu așa știu*” (I.M.).

„*Peștele este simbolul vieții, al fecundității și al înțelepciunii, așa îmi aduc aminte că spunea Victor, soțul meu, în interviurile pe care le dădea la radio și pe la ziare, la reviste, iar șarpele, zicea că este viața din lăuntru pământului care ne apără*” (E.V)

„*Peștele are legătură cu Iisus Hristos, care, după cum spunea Evanghelia, a înfăptuit minunea de a-i umple năvodul cu pește lui Petru, care, cu o noapte înainte, nu prinsese nimic*” (Ioan M.) Ca o certificare a răspunsului lor, se redă în continuare: „*Peștele este deopotrivă mântuitor și simbol al Revelației (...) Pe de altă parte (...), mai este și un simbol al vieții și fecundității (...) Peștele, emblemă a apei, este simbol al înțelepciunii (...) În majoritatea cazurilor, simbolismul, deși rămâne strict histologic, capătă un accent puțin diferit: cum peștele este un aliment, iar Hristos, după Înviere, a mâncat pește (Luca, 24, 42), el devine simbol al mesei euharistice, unde apare, adesea alături de pâine*” (Chevalier Gheerbrant: op. cit., 72-74).

Foarte interesantă este explicația dată cocoșului, devenit simbol al ceramicii de Horezu. Despre acesta se citează „*Cântecul cocoșului simboliza trecerea momentului critic și anunța victoria soarelui și a luminii asupra nopții și a întunericului. El vestea nu numai orele nopții, ci și curățirea spațiului nocturn*” de forțele ostile omului (I. Ghinoiu: 1988, 76). Olarul Constantin Mischiu spunea: „*Nu există nici un olar la noi care să nu facă cocoș pe taiere pentru că ăsta este simbolul nostru specific de Horezu. Au și cei de la Oboga cocoș, dar nu este ca al nostru. Cocoșul nostru este mândru, ager, ce mai, este cocoș adevărat de Horezu*”. Olarii bătrâni, de altădată aveau o vorbă: „*ca să fii olar bun, trebuie să fii ager ca cocoșul, iscusit ca șarpele, răbdător ca peștii*” (I.V.). Este o sinteză a tuturor simbolurilor pe care trebuie să le stăpânești.

Tălmăcirea simbolurilor se continuă, autoarea adăugând la seria lor și coroana domnească despre care se vorbește prin relatarea Eufrosinei Vicșoreanu: „*Nu toți olarii știu să facă coroana domnească: este mai complicat de realizat: are linii și puncte ce alcătuiesc un fel de.... care nu poate să fie de pe la noi. Este un model elegant. Cred că de*

la mânăstirea Horezu l-au văzut olarii și l-au puis pe taiere”.

Reproduc ceea ce Corina Mihăescu spune: „*Taierele horezene sunt, în mare, asemănătoare cu operele literare. Ele au o structură care include tema, compoziția, subiectul și personajele. Ca mod de expunere, olarii folosesc, în făurirea decoratiei, descrierea, narațiunea și dialogul. Arareori se întâlnește monologul, ca expunere a sensurilor unui singur motiv (...) Orice sintaxă poetică am analiza la nivelul „versului” horezean scris în lut, tropii motivelor ornamentale se înlănțuiesc într-un tot decorativ alcătuit din epitete, comparații, metafore, personificări, alegorii și simboluri”.*

Capitolul „**Panteonul vivan al Horezului**” este cel așteptat de cititor, având în vedere că el este gândit și realizat prin mărturiile personale ale fiecăruia legate de motivația practicării olăritului, unii abandonând meșteșugul, alții întorcându-se la „oale.”

Aceste mărturii sunt ilustrate cu aspecte de la „*locul de muncă al fiecăruia*” (la cuptor, în târg etc.). Așa îi cunoașteam pe fiecare. Sunt exprimări de suflet, aflăm cum s-au legat de meșteșug, cum și-au făcut o familie, cum au trăit din această ocupație.

Întâlnim mulți tineri, absolvenți ai învățământului superior, iar olăritul îl practică din pasiune. Mulți sunt veniți în familii de olari, prin căsătorie. Foarte interesantă este mărturia Mariei Bâscu privitoare la modul cum îi privea pe olari, ea fiind născută în satul Tămășești: „Când eram tânără și treceam prin Olari, era drumul rău și vedeam olari la fiecare casă și ziceam: «Aoleu, ce primitivi oameni!»». Auzeam atunci un cântec cu vorbele astea: «Dă-mă mamă, und’ m-ai da, / În Olari nu mă băga. / Să car lemne cu furca, / Pământul cu banița, / Să lucrez duminica»”.

Parcurgând acest capitol îi vom cunoaște pe: Gheorghe Albu; Gheorghe Albu și Maria Adriana Albu; Liliana Andronie; Mariana Bănac (decedată); Ana Zâna Bâscu și Ion Bâscu; Constantin Bâscu; Elisabeta Bâscu; Gheorghe Bâscu; Ion Bâscu (n.1940); Ion Bâscu (n. 1967); Iuliana Bâscu, căsătorită Sasu; Leonida Bâscu; Maria Bâscu; Mihaela Bâscu; Nicu Mihai Bâscu; Mihai Bâscu; Iuliana Eftimie, căsătorită Avram; Alina Frigură; Carina Frigură; Florin Frigură; Ionel Frigură; Maria Frigură; Viorel Frigură; Marieta Giubega; Sorin Giubega (devenit Tezaur Uman Viu, în anul 2021); Nina Handoreanu; Viorel Handoreanu; Alina Iorga; Gheorghe Iorga; Liviu Iorga; Maria Iorga;

Raluca Maria Iorga; Andra Miloiu, căsătorită Ciucă; Constantin și Maria Mischiu; Dumitru Mischiu; Felicia Mischiu; Ioana Mischiu; Gheorghe Mischiu; Ion Mischiu; Maria Mischiu; Nicolae Mischiu; Ștefan Mischiu; Felicia Nicu; Stelian OGREZEANU; Vasilica Olaru; Ion Paloși; Mihaela Paloși; Laurențiu Pietraru; Nicoleta Pietraru; Costel Popa; Georgeta Popa; Ionel Popa; Diana Popescu; Ion I. Puetu; Ana SODOLESCU; Maria Ștefănescu-Buși; Marcu Ștefănescu-Buși; Cristian Tănăsescu; Viorel Tănăsescu și Andreea Mihaela Tănăsescu; Carmina Țambrea; Cristian Țambrea; Dragoș Țambrea; Elena Țambrea; Gheorghe Țambrea; Ion Țambrea; Ion Bruno Valerian; Elena Vegheanu; Eufrosina Vișoreanu; Ion Vișoreanu.

Pentru cititorul avizat, capitolul ce urmează este foarte necesar a fi lecturat: „*Importanța artei olarului în devenirea unui meșteșug*”.

Parcurg, cu emoție, capitolul „*Testamentul olarilor*” dedicat celor plecați la Ceruri la data apariției volumului: Mihai Bâscu și Eufrosina Vișoreanu. Un motto deschide acest capitol: „*Oalele sunt cele care vorbesc/Când nu voi mai fi*” (Stelian OGREZEANU). Cu acești oameni, trudituri ai lutului am dialogat ani în șir, plecarea lor am evocat-o și la înmormântare, dar modul cum îi cinstește Corina Mihăescu este memorabil, ea le dăltuiește numele în eternitate. Pe Eufrosina o prezintă în tandem cu soțul, marele olar artist Victor, cu imagini din viața lor de familie și cu interiorul casei lor „*tapetat*” cu taierele unicat ce se constituie, fiecare în parte, adevărate obiecte de patrimoniu.

O istorie a Târgului „*Cocoșul de Hurez*” este bine inclusă în acest volum pentru a marca implicarea organizatorilor și a specialiștilor în afirmarea meșteșugului olăritului ca o veche ocupație a românilor, constituirea unei competiții între toate zonele etnografice ale României, și nu în cele din urmă, promovarea centrului de ceramică, a olăritului din Horezu, ca fiind deținători ai științei de a transforma huma ancestrală în obiecte de artă ce „*vorbesc*” prin simboluri recunoscute și de alte popoare. Așa se explică demersul Centrului Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale București de a pregăti Raportul către UNESCO, în vederea înscrierii Ceramicii de Horezu în Lista Reprezentativă a patrimoniului cultural imaterial al umanității. Acest demers a fost o reușită, victoria fiind

deplină în luna decembrie 2012, victorie la care dr. Corina Mihăescu a contribuit fundamental. Volumul de față demonstrează din plin vocația de cercetător pasionat și implicat în evidențierea meșteșugului prelucrării lutului, în centrul de ceramică Horezu, a istoriei acestuia, a tehnicii de lucru, a simbolicii decorațiilor, a olarilor care, din tată în fiu, au perfecționat tehnica și i-au marcat stilul, alcătuind un adevărat **Panteon al Olarilor din Horezu**.

Carte științific documentată, cinstei cui te-a scris, cât și instituției care te-a susținut în demersul de editare respectiv, Institutul Național al Patrimoniului.

Prof. Elena STOICA

Fotografii din volumul recenzat

